

การเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานทางคลินิกตามการรับรู้ของพยาบาล:
การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น¹
A CLINICAL RESEARCH-PRACTICE NEXUS AS PERCEIVED BY NURSES:
NEEDS ASSESSMENT RESEARCH

ทีปัทศน์ ชินตาปัญญากุล² สุวิมล ว่องวานิช³ วรรรณี แกมเกต⁴
Teepatad Chintapanyakun Suwimon Wongwanich Wannee Kaemkate

¹ส่วนหนึ่งของปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Part of this Dissertation, Doctor of Philosophy Program, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

²นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา) ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

Graduated Student in Doctor of Philosophy Program in Education (Educational Research Methodology), Department of
Educational Research and Psychology, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand

³ศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

Professor, Ph.D., Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education,
Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand

⁴รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

Associate Professor, Ph.D., Department of Educational Research and Psychology, Faculty of Education,
Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand

Author Email: bigchin1986@gmail.com

Received: March 30, 2020

Revised: April 21, 2020

Accepted: December 15, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นด้านการเชื่อมโยงการวิจัยและการปฏิบัติงานทางคลินิก โดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา วิเคราะห์สาเหตุและกำหนดแนวทางการส่งเสริม ตัวอย่างวิจัยเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติในโรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 489 คน และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย คือ ข้อมูลส่วนบุคคลและแบบประเมินความต้องการจำเป็นความสามารถในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก ซึ่งผ่านความตรงเชิงเนื้อหา ความเที่ยงด้วยวิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคอยู่ระหว่าง .916 - .925 ค่าความเที่ยงด้วยวิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์โอเมกามีค่าอยู่ระหว่าง .486 - .606 และมีความตรงเชิงโครงสร้างโดยโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก ($\chi^2(41, N=489) = 51.393$,

$p = .128$, $CFI = .996$, $TLI = .994$, $RMSEA = .023$, $SRMR = .020$) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยายและการระบุความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร $PNI_{modified}$ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) พยาบาลมีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ความสามารถด้านการอ่านงานวิจัย (.43) ความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงาน (.39) และความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล (.31) 2) การวิเคราะห์สาเหตุ พบว่า พยาบาลได้รับการปลูกฝังให้เป็นนักปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มทำงาน และอุปสรรคของการส่งเสริมให้พยาบาลเป็นนักวิชาการและนักปฏิบัติ คือ การดูแลผู้ป่วยที่มีจำนวนมาก และพยาบาลขาดความสามารถในการสืบค้นและอ่านงานวิจัย ซึ่งแนวทางการส่งเสริมให้พยาบาลทำงานแบบเชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกอย่างมืออาชีพ คือ การมีพยาบาลที่เลี้ยงมีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการทำงาน การส่งเสริมทักษะการอ่านบทความที่สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน และการใช้ประโยชน์จากหน่วยงานต้นแบบที่มีพยาบาลทำงานแบบเชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติการพยาบาล

คำสำคัญ : การเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติ, หลักฐานเชิงประจักษ์, การปฏิบัติที่นำไปพัฒนาหลักฐานเชิงประจักษ์, การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น

Abstract

This needs assessment research was aimed to evaluate the needs of a clinical research – practice nexus (RPN) by prioritizing the urgent needs that require to be developed, causing analysis, and determining guideline for the promotion. Four hundred and eighty-nine registered nurses and ten key informants were recruited by using purposive sampling technique from Ramathibodi hospital, Mahidol university. The instruments used for data collection were the demographic data form and the needs assessment for RPN questionnaire. The needs assessment for RPN questionnaire was tested for its content validity. Cronbach's alpha coefficient reliabilities were .916 - .925. Omega coefficient reliabilities were .486 - .606. The construct validity of this instrument fitted with the empirical data ($\chi^2(41, N=489) = 51.393$, $p = .128$, $CFI = .996$, $TLI = .994$, $RMSEA = .023$, $SRMR = .020$). Data were analyzed by using descriptive statistics, the Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) and content analysis.

The results showed that: 1) nurses' needs that require to be developed were capability in reading research (.43), capability in nursing practice (.39), and capability in RPN (.31) respectively, and 2) cause analysis found that nurses have been cultivated to be practitioners from the beginning. Barriers to promoting academic success among nurses were workload in taking care of a large number of patients and lack of capacity in searching and reading research articles. The guidelines for enhancing nurses to utilize the RPN in clinical practice were that having a nurse mentor, using proper technology at work, promoting reading research articles skills related to working context, and sharing advantages of utilizing the RPN in nursing practice.

Keywords : research-practice nexus, evidence, practice-based evidence, needs assessment research

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อในการดูแลผู้ป่วยให้ถูกต้องตามหลักศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล วิชาชีพพยาบาลจึงเน้นการส่งเสริมให้พยาบาลใช้การปฏิบัติงานตามหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ผ่านการศึกษาริวิจัยอย่างเป็นระบบจนมั่นใจว่า วิธีการที่นำมาใช้จะเกิดประสิทธิผลต่อผู้ป่วยมากที่สุด ลักษณะของปฏิบัติการทางการพยาบาลจึงเป็นการทำงานที่มีการเชื่อมโยงการปฏิบัติกับการวิจัย ซึ่งเรียกว่า research-practice nexus (RPN) (Fiset, Graham, & Davies, 2017; Garnham, Cheek, & Alde, 2009; Leach, & Tucker, 2018; Melnyk, Fineout-Overholt, Gallagher-Ford, & Kaplan, 2012) ปัจจุบันวารสารวิชาการหรืองานประชุมวิชาการมีการเผยแพร่บทความวิจัยจำนวนมากที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการทำงานแบบ RPN (Lemoncello, & Ness, 2013; McKeon, & McKeon, 2015)

ปัจจุบันการปฏิบัติงานของวิชาชีพสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ ใช้แนวคิดการเชื่อมโยงระหว่างการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก 2 แนวทาง ดังนี้ แนวทางแรก การปฏิบัติงานที่ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ เรียกว่า evidence-based practice (EBP) เป็นการบูรณาการผลการวิจัยทฤษฎีทางการพยาบาล/สุขภาพ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลทางพยาธิสรีรวิทยา ประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติการพยาบาล และความพึงพอใจของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจทางคลินิกและให้บริการสุขภาพ (Wambaugh, 2007) แนวทางที่สอง คือ การปฏิบัติงานที่นำไปสู่การสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกิดจากประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วย เรียกว่า practice-based evidence (PBE) เป็นการดูแลผู้ป่วยโดยพยาบาลนำประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยที่ประสบผลสำเร็จซึ่งเรียกว่า “การปฏิบัติที่ดี” (good practice) ผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยด้วยวิธีที่ตนเองใช้มีประสิทธิผลจริงโดยไม่ได้ผ่าน

กระบวนการทำวิจัย แต่ได้มาจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันในทีมสุขภาพผ่านการจัดการความรู้ (knowledge management: KM)

มุมมองของ Wambaugh (2007) เสนอแนวคิดพยาบาลควรให้การดูแลรักษาพยาบาลโดยใช้แนวคิดการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานทางการพยาบาล หรือกล่าวอีกนัยยะคือ จะต้องดูแลผู้ป่วยด้วยการเชื่อมโยงระหว่าง EBP และ PBE ซึ่งเรียกว่า “EBP and PBE nexus” เนื่องจากทั้ง EBP และ PBE ต่างเป็นแนวคิดที่มีประโยชน์และเสริมการทำงานของพยาบาลทั้งสิ้น รวมทั้งยังส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศาสตร์ทางวิชาชีพพยาบาลด้วย ทำให้ทั้งสองแนวคิดนี้มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อวิชาชีพพยาบาลทั้งคู่

การทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ผลการวิจัยในการปฏิบัติการพยาบาลของประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า มีอุปสรรคหลายประการ เช่น ด้านการพยาบาล พยาบาลชอบสอนความรู้ทางคลินิกที่อาศัยประสบการณ์เดิม ไม่ได้ใช้ความรู้ทางคลินิกที่อิงงานวิจัย (Hanucharunkul, 2016; Puttaruksa, Subgranon, & Othaganont, 2016) และพยาบาลส่วนใหญ่ขาดทักษะด้านการวิจัย หรือไม่เคยได้รับการสอนเกี่ยวกับการวิจัย ทำให้ขาดทักษะการประเมินระดับความน่าเชื่อถือของงานวิจัย จึงเกิดปัญหาการแปลความรู้จากงานวิจัยสู่การปฏิบัติ (translation science/knowledge translation) เป็นต้น (Melnyk, Gallagher-Ford, Thomas, Troseth, Wyngarden, & Szalacha, 2016; Yoder, Kirkley, McFall, Kirksey, Stalbaum, & Sellers, 2014)

อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบว่า มีการประเมินอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานทางคลินิกตามการรับรู้ของพยาบาล ทั้งนี้ การศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานทางคลินิกของพยาบาล จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของพยาบาลในการปฏิบัติการพยาบาลที่อิง

ผลงานวิจัย และการพัฒนางานวิจัยที่ได้มาจากการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ที่จะต้องผ่านการสอนจากพยาบาลหรือนักปฏิบัติทางคลินิกที่มีความเชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานทางคลินิกตามการรับรู้ของพยาบาล โดยใช้วิธีการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความแตกต่างระหว่างการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานทางคลินิกที่เป็นอยู่กับที่คาดหวัง จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขหรือปรับปรุง ผลของการศึกษาสามารถนำไปพัฒนาและออกแบบรูปแบบการส่งเสริมการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานทางคลินิกของพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นด้านการเชื่อมโยงการวิจัยและการปฏิบัติงานทางคลินิก โดยศึกษาสภาพที่เป็นอยู่/สภาพปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็น/สภาพที่คาดหวัง ตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา
2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและกำหนดแนวทางการส่งเสริมการเชื่อมโยงการวิจัยและการปฏิบัติงานพยาบาลให้กับพยาบาลวิชาชีพ

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้ใช้การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment research) กับแนวคิดการปฏิบัติการพยาบาลที่เชื่อมโยงหรือบูรณาการระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักฐานเชิงประจักษ์ (EBP) กับการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์ (PBE) ตามแนวคิดของ Wambaugh (2007) ที่เสนอว่า การใช้ EBP ผู้ปฏิบัติจะให้ความสำคัญกับการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์หรืองานวิจัยที่มีความตรงภายในสูง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางคลินิกที่ดี ขณะที่ PBE จะให้ความสำคัญกับประสบการณ์ทางคลินิก หรือ

หลักฐานเชิงประจักษ์ที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (best practice) ตามบริบทต่าง ๆ หรืออิงบริบทพื้นที่วัฒนธรรมชุมชนหรือองค์กร ซึ่งมีความตรงภายนอกสูง ดังนั้น การปฏิบัติงานพยาบาลที่เชื่อมโยงระหว่าง EBP และ PBE มีความสำคัญและเกิดประโยชน์ต่อทีมผู้ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์และกลุ่มเป้าหมายหรือผู้ป่วยอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยเหตุผลดังกล่าว การประเมินความต้องการจำเป็นจึงเข้ามาเกี่ยวข้องกับการวางแผนและพัฒนาความสามารถของพยาบาล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการพัฒนาหรือปรับปรุงต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านผลงานวิจัยและสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้วิธีวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment research) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็นอย่างมีระบบ โดยมุ่งเน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (outcome gaps) จากนั้นนำความแตกต่างที่พบมากำหนดความต้องการจำเป็น (needs identification) การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (needs analysis) และกำหนดวิธีการแก้ไข (needs solution) ทั้งนี้ ความต้องการจำเป็นที่กำหนดขึ้นเป็นความต้องการจำเป็นตามการรับรู้ (perceived needs) การกำหนดระดับความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี $PNI_{modified}$ คำนวณได้จาก (I-D)/D (Wongwanich, 2019; Altschuld, 2004; Altschuld, Hung, & Lee, 2014) เมื่อ I คือ ระดับความสำคัญเปรียบเสมือนค่าที่บอกสภาพที่คาดหวัง (what should be) และ D คือ การตอบสนองเปรียบเสมือนค่าที่บอกสภาพที่เป็นอยู่/สภาพปัจจุบัน (what is)

ประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิชั้นสูง สังกัดมหาวิทยาลัย

ตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพเพศชาย และหญิงที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรามาธิบดี และศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตน์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล การกำหนดขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการของ Soper (2019) คำนวณใน เว็บไซต์ <https://www.danielsoper.com> โดย กำหนดจำนวนตัวแปรแฝง (latent variables) 2 ตัว และตัวแปรสังเกตได้ (observed variables) 12 ตัว กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขนาดอิทธิพลขนาดต่ำ (anticipated effect size) เท่ากับ .15 อำนาจการทดสอบ (power of test) เท่ากับ .90 ได้ขนาดตัวอย่าง อยู่ระหว่าง 200-549 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ตัวอย่างวิจัยจากการตอบแบบสอบถามกลับมาจำนวนทั้งหมด 489 คน คิดเป็นร้อยละ 89.07 ซึ่งได้มาจากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive selection) ตามหน่วยงานหรือหอผู้ป่วย

ผู้ให้ข้อมูล (informant) จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง จำนวน 2 คน พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยวิกฤต จำนวน 3 คน พยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสามัญ จำนวน 3 คน และพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหน่วยไตเทียม จำนวน 2 คน โดยทุกคนมีประสบการณ์ในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการทำงาน และเคยได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย

เกณฑ์การคัดเลือก ประกอบด้วย 1) เป็นพยาบาลที่มีใบประกอบวิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง 2) มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป 3) มีการรับรู้ สื่อความหมายได้ดี เข้าใจตรงกันด้วยภาษาไทย และ 4) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย และเซ็นเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือวิจัย เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ประเภทของตำแหน่ง ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ

หน่วยงานที่สังกัด หน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ ผลงานวิจัยที่สำเร็จในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา และลักษณะนิสัยการทำงาน เป็นข้อคำถามจำนวน 8 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบประเมินความต้องการจำเป็นความสามารถในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความสามารถด้านการอ่านงานวิจัย จำนวน 4 ข้อ ความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล จำนวน 4 ข้อ และความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานการพยาบาล จำนวน 4 ข้อ เป็นแบบวัดมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยใช้รูปแบบการตอบสนองเดี่ยว (single response format) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณภาพเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยเป็นการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติงานพยาบาลอิงหลักฐานเชิงประจักษ์ จำนวน 2 คน อาจารย์แพทย์ จำนวน 1 คน และผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง 2 คน ประเด็นในการตรวจสอบ คือ ความครอบคลุม ความสอดคล้องของเนื้อหาของเครื่องมือกับนิยามเชิงปฏิบัติการ รวมถึงความเหมาะสมและถูกต้องในการใช้ภาษา

การตรวจสอบความเที่ยง โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามประเมินความต้องการจำเป็นในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก มีความเที่ยงอยู่ระหว่าง .916 - .925 ทั้งนี้ ข้อคำถาม 9-12 เป็นข้อคำถามที่วัดเป็นพหุมิติภายใน (within-items multidimensionality) โดยข้อคำถามหนึ่งมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ (factor) ได้มากกว่าหนึ่งองค์ประกอบขึ้นไป

ดังภาพ 1 ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามที่บูรณาการระหว่างความสามารถด้านการอ่านงานวิจัยกับความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อวัดความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานการพยาบาล ผลการวิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงโอเมกา (omega coefficient: ω) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง .486 - .606 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ (Deng & Chan, 2017; Irwing, Booth, & Hughes, 2018)

การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของโมเดลการวัด

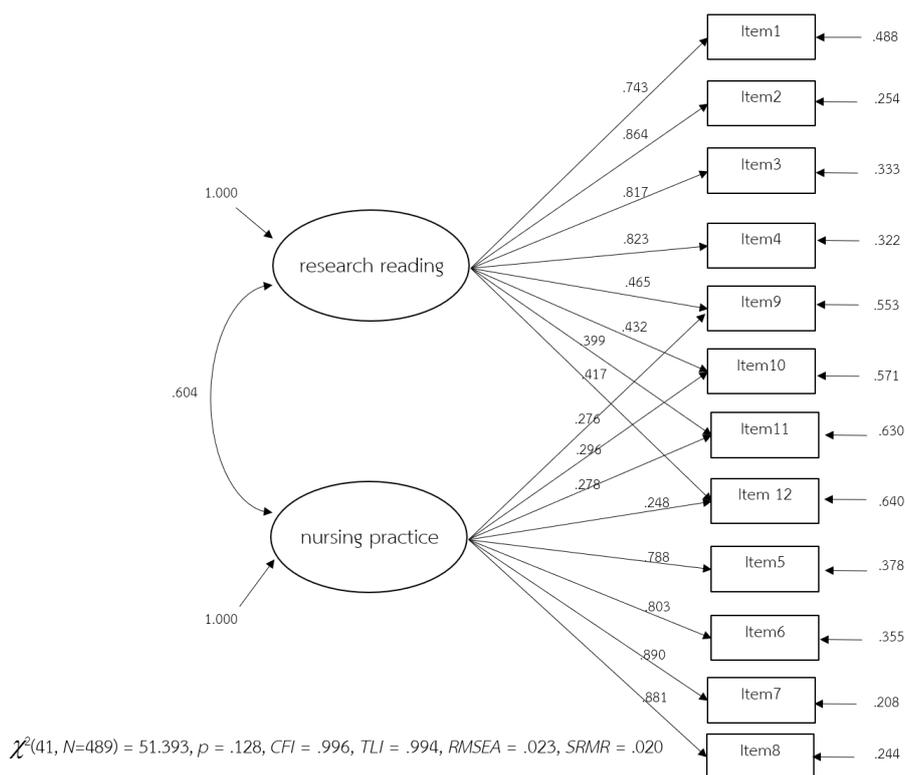
ความสามารถในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก พบว่า พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก พิจารณาได้จากค่าไคสแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2(41, N=489) = 51.393, p = .128$) และเมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องอื่น ๆ แล้วได้ผลค่อนข้างดี ($CFI = .996, TLI = .994, RMSEA = .023, SRMR = .020$) ค่าสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า โมเดลการวัดตามกรอบแนวคิดของการวิจัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดพหุมิติความสามารถในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ ของความสามารถ ด้านการอ่านงานวิจัย			น้ำหนักองค์ประกอบ ของความสามารถ ในการปฏิบัติงาน			R^2
	β	SE	t	β	SE	t	
1. สามารถเลือกอ่านงานวิจัยที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือได้	.743	.028	26.611*				.552
2. สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญจากการอ่านงานวิจัยได้	.864	.023	36.957*				.746
3. สามารถตีความสิ่งที่ได้จากการอ่านงานวิจัยได้	.817	.025	32.415*				.667
4. สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้รับจากการอ่านงานวิจัยกับเพื่อนร่วมงาน	.823	.025	32.312*				.678
5. สามารถปฏิบัติงานพยาบาลได้อย่างถูกต้องและเคร่งครัด				.788	.025	31.190*	.622
6. สามารถให้การพยาบาลตามหลักวิชาด้วยความยืดหยุ่น				.803	.031	26.165*	.645
7. สามารถให้การดูแลด้วยวิธีการพยาบาลใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ป่วยดีขึ้น				.890	.018	50.691*	.792
8. สามารถปรับวิธีการดูแลรักษาพยาบาล ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ป่วย				.881	.018	49.918*	.776
9. สามารถนำความรู้จากการอ่านงานวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานอยู่เสมอ	.465	.059	7.864*	.276	.060	4.567*	.447
10. สามารถประยุกต์ผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม	.432	.064	6.702*	.296	.064	4.624*	.429
11. สามารถพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลใหม่ ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยตรวจสอบผลลัพธ์	.399	.069	5.743*	.278	.067	4.156*	.370
12. สามารถปฏิบัติงานพยาบาลโดยอิงงานวิจัยที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนที่น่าเชื่อถือได้	.417	.062	6.696*	.248	.065	3.834*	.360

หมายเหตุ : * $p < .05$

ดัชนีความสอดคล้อง : $\chi^2(41, N=489) = 51.393, p = .128, CFI = .996, TLI = .994, RMSEA = .023, SRMR = .020$

ภาพ 1 โมเดลการวัดพหุมิติภายในของความสามารถในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก

การพิทักษ์สิทธิ์ การศึกษาครั้งนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมในคน คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี เลขที่ COA. MURA2019/1182 วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยภาพรวม ไม่มีการระบุชื่อ-นามสกุลของตัวอย่างวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมในคน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ป่วย เมื่อตัวอย่างวิจัยยินดีเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ ให้ตัวอย่างวิจัยเลือกชองยินดีเข้าร่วมวิจัย และสามารถทำแบบสอบถามต่อไปได้ หากตัวอย่างวิจัยไม่ยินดีเข้าร่วมวิจัย ให้เลือกชองไม่สะดวกเข้าร่วมวิจัย และภายหลังวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อระบุความต้องการจำเป็นแล้ว ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน เพื่อวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางการส่งเสริมการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ หน่วยงานที่สังกัด และหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ วิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) โดยใช้สูตร $PNI_{modified}$ และกำหนดให้ระดับที่คาดหวังของแต่ละข้อมีค่าเท่ากับ 5 ซึ่งเป็นค่าคาดหวังในอุดมคติ
3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปออกมาเป็นประเด็น

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของตัวอย่างวิจัย จำนวน 489 คน พบว่า เป็นพยาบาลวิชาชีพเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงมีจำนวน 470 คน (ร้อยละ 96.11) ลักษณะการกระจายเป็นรูปแบบคล้ายกันในทุกหน่วยงานของโรงพยาบาล

พยาบาลที่มีอายุตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 55.01) เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพการทำงาน พยาบาลมีความคงอยู่ในวิชาชีพตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนมากที่สุด (ร้อยละ 48.67) และมีตำแหน่งที่สูงกว่าพยาบาลปฏิบัติการ (พยาบาลชำนาญการ/ชำนาญการพิเศษ/หัวหน้าหอผู้ป่วย) มากที่สุดเช่นเดียวกัน (ร้อยละ 50.72) นอกจากนี้ พบว่า โดยรวมตัวอย่างวิจัยจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 92.43) และไม่มีการสร้างสรรคผลงานวิจัยต่อยอดเมื่อสำเร็จการศึกษา (ร้อยละ 88.14)

ลักษณะการทำงานของตัวอย่างวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพชอบพัฒนาตนเองด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การอบรม การประชุมวิชาการ การประชุมระยะสั้น เป็นต้น โดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยกลุ่มศัลยกรรม อายุรกรรม กุมารเวชศาสตร์ สูติ-นรีเวชกรรม

หน่วยฉุกเฉิน หอผู้ป่วยวิกฤต ยกเว้นหน่วยบริการเฉพาะ (ห้องไตเทียม และห้องให้สารน้ำเคมีบำบัด) จะมีความชอบแบ่งปันความรู้กับผู้อื่น นอกนั้นพยาบาลวิชาชีพจะมีลักษณะความชื่นชอบหรือการทำงานที่ใกล้เคียงกัน ดังตาราง 2

ผลการวิเคราะห์คะแนนของตัวแปรหลัก ได้แก่ ความสามารถด้านการอ่านงานวิจัย ความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล และความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงาน พบว่า ด้านการกระจาย ทั้ง 3 ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่างกันเล็กน้อย ($CV = 17.35-20.81$) ด้านค่าเฉลี่ย พบว่า คะแนนความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล มีค่ามากที่สุด ($M=3.86$) และด้านการแจกแจง เมื่อพิจารณาความเบ้ (skewness) และความโด่ง (kurtosis) พบว่า คะแนนตัวแปรหลักมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ เนื่องจากมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ดังตาราง 3

ตาราง 2 ลักษณะการทำงานของตัวอย่างวิจัยจำแนกตามหน่วยงาน

ข้อคำถาม	ศัลยกรรม	อายุรกรรม	กุมารเวชศาสตร์	สูติ-นรีเวชกรรม	ฉุกเฉิน	วิกฤต	หน่วยบริการเฉพาะ	M
	n=101	n=72	n=46	n=51	n=58	n=98	n=63	
1. ท่านชอบทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม	3.83	3.76	3.76	3.86	3.57	3.77	3.59	3.74
2. ท่านชอบอ่านบทความวิชาการ/บทความวิจัย เพื่อพัฒนาความรู้	3.22	3.07	3.35	3.29	3.41	3.34	3.27	3.27
3. ท่านชอบแบ่งปันความรู้กับผู้อื่น	3.68	3.61	3.76	3.80	3.91	3.93	3.75	3.78
4. ท่านชอบค้นหาวีธีการดูแลใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน	3.71	3.61	3.78	3.67	3.81	3.87	3.65	3.73
5. ท่านชอบพัฒนาตนเอง ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การอบรม การประชุมวิชาการ การประชุมระยะสั้น เป็นต้น	3.89	3.85	4.11	4.08	4.02	4.04	3.65	3.94

ตาราง 3 ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรวิจัย

ตัวแปร	M	SD	CV	Min	Max	Sk	Ku
ความสามารถด้านการอ่านงานวิจัย	3.49	.64	20.81	1.00	5.00	-.06	.62
1. สามารถเลือกอ่านงานวิจัยที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือได้	3.66	.81	22.13	1.00	5.00	-.10	-.15
2. สามารถสรุปประเด็นที่สำคัญจากการอ่านวิจัยได้	3.48	.72	20.56	1.00	5.00	.06	.13
3. สามารถตีความสิ่งที่ได้จากการอ่านงานวิจัยได้	3.41	.68	19.96	1.00	5.00	-.03	.45
4. สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้จากการอ่านงานวิจัยกับเพื่อนร่วมงานได้	3.40	.70	20.59	1.00	5.00	.07	.20
ความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล	3.86	.59	17.35	2.00	5.00	-.06	-.33
5. สามารถปฏิบัติงานพยาบาลได้อย่างถูกต้องและเคร่งครัด	3.81	.67	17.47	2.00	5.00	.03	-.39
6. สามารถให้การพยาบาลตามหลักวิชาด้วยความยืดหยุ่น	3.84	.65	17.03	2.00	5.00	-.09	-.14
7. สามารถให้การดูแลด้วยวิธีการพยาบาลใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ป่วยดีขึ้น	3.85	.69	17.91	2.00	5.00	-.03	-.44
8. สามารถปรับวิธีการดูแลรักษาพยาบาล เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ป่วย	3.93	.67	16.99	2.00	5.00	-.04	-.43

ตัวแปร	M	SD	CV	Min	Max	Sk	Ku
ความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงาน	3.61	.63	19.39	2.00	5.00	.28	-.26
9 สามารถนำความรู้จากการทำงานวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานอยู่เสมอ	3.61	.72	20.00	2.00	5.00	.06	-.33
10 สามารถประยุกต์ผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม	3.63	.71	19.50	2.00	5.00	.12	-.36
11 สามารถพัฒนาแนวปฏิบัติกรพยาบาลใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยตรวจสอบผลลัพธ์	3.57	.70	19.52	2.00	5.00	.30	-.36
12 สามารถปฏิบัติงานพยาบาลโดยอิงงานวิจัยที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนที่น่าเชื่อถือได้	3.62	.67	18.54	2.00	5.00	.26	-.41

เพื่อให้การส่งเสริมความสามารถในการทำงานแบบเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานพยาบาลได้มีภาวะวิเคราะห้สัดส่วนของพยาบาลที่ถือว่าเป็นกลุ่มด้อยหรือกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนา คือ พยาบาลที่มีความสามารถในการเชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติการพยาบาลน้อย มีความสามารถในการอ่านงานวิจัยน้อย และยังมีสามารถในการปฏิบัติงานพยาบาลน้อย โดยใช้การวิเคราะห์

ไขว้ จำแนกกลุ่มสูง-ต่ำด้วยจุดตัดของคะแนนเฉลี่ยที่ 4.00 จากมาตรฐานค่า 5 ระดับ ถือว่าเป็นระดับที่มีค่าสูง (80%) ขึ้นไป ผลการวิจัยที่ปรากฏในตาราง 4 พบว่า สัดส่วนของพยาบาลวิชาชีพที่มีความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานพยาบาลระดับต่ำและสูงมีค่าใกล้เคียงกัน ประมาณร้อยละ 87.00

ตาราง 4 สัดส่วนของพยาบาลจำแนกตามระดับความสามารถด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านการอ่านงานวิจัย และด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงาน

ความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงาน	ความสามารถด้านการอ่านงานวิจัย							
	น้อย				มาก			
	ความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล				ความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล			
	น้อย		มาก		น้อย		มาก	
	n	%	n	%	n	%	n	%
น้อย	155	87.08	96	63.16	7	87.50	20	13.25
มาก	23	12.92	56	36.84	1	12.50	131	86.75
รวม	178	100.00	152	100.00	8	100.00	151	100.00

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏดังตาราง 5 แสดงค่าที่ระบุระดับความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของแต่ละข้อรายการ โดยข้อที่มีค่ามากแสดงว่าเป็นข้อที่มีความต้องการจำเป็นระดับสูงมากที่ควรให้ความสำคัญและนำมาพัฒนาก่อน ผู้วิจัยได้กำหนดจุดตัดของค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่ระดับ .20 ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของพยาบาลในการพัฒนา

ความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงาน ผลปรากฏว่าค่าพิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ระหว่าง .31-.43 ดังปรากฏในตาราง 5 ซึ่งทั้ง 3 ด้านมีความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนา ก่อน โดยเฉพาะความสามารถด้านการอ่านงานวิจัยมีค่ามากที่สุด (.43) รองลงมาคือ ความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงาน (.39) และความสามารถด้านการปฏิบัติการพยาบาล (.31) ตามลำดับ

ตาราง 5 ความต้องการจำเป็นด้านความสามารถในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก

ข้อรายการ	ค่าเฉลี่ยสภาพที่ควรจะเป็น (I)	ค่าเฉลี่ยสภาพที่เกิดขึ้นจริง (D)	PNImodified
ความสามารถด้านการอ่านงานวิจัย	5.00	3.49	.43
1 ท่านสามารถเลือกอ่านงานวิจัยที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือได้	5.00	3.66	
2 ท่านสามารถสรุปประเด็นที่สำคัญจากการอ่านงานวิจัยได้	5.00	3.48	
3 ท่านสามารถตีความสิ่งที่ได้จากการอ่านงานวิจัยได้	5.00	3.41	
4 ท่านสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้รับจากการอ่านงานวิจัยกับเพื่อนร่วมงาน	5.00	3.40	
ความสามารถด้านการปฏิบัติงานพยาบาล	5.00	3.81	.31
5 ท่านสามารถปฏิบัติงานพยาบาลได้อย่างถูกต้องและเคร่งครัด	5.00	3.81	
6 ท่านสามารถให้การพยาบาลตามหลักวิชาด้วยความยืดหยุ่น	5.00	3.84	
7 ท่านสามารถให้การดูแลด้วยวิธีการพยาบาลใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้ป่วยดีขึ้น	5.00	3.85	
8 ท่านสามารถปรับวิธีการดูแลรักษาพยาบาล ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ป่วย	5.00	3.93	
ความสามารถด้านการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานพยาบาล	5.00	3.61	.39
9 ท่านสามารถนำความรู้จากการอ่านงานวิจัยมาใช้ในการพัฒนางานอยู่เสมอ	5.00	3.61	
10 ท่านสามารถประยุกต์ผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม	5.00	3.63	
11 ท่านสามารถพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลใหม่ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยตรวจสอบผลลัพธ์	5.00	3.57	
12 ท่านสามารถปฏิบัติงานพยาบาลโดยอิงงานวิจัยที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์สนับสนุนที่น่าเชื่อถือได้	5.00	3.62	

หมายเหตุ : PNImodified ที่สูงกว่า .20 ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพัฒนา

3. การวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางการส่งเสริมการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานพยาบาล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 10 คน มีประเด็นสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก การปลูกฝังให้พยาบาลเป็นนักปฏิบัติตั้งแต่เริ่มทำงาน เมื่อพยาบาลสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จะได้รับการปลูกฝังให้เป็นพยาบาลที่ช่วยเหลือตนเองเรื่องการทำงานให้ได้เป็นอันดับแรก เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบพยาบาลรุ่นพี่ มุ่งเน้นให้ทำงานด้วยการเลียนแบบพยาบาลพี่เลี้ยงเป็นหลัก จึงขาดการปฏิบัติการพยาบาลที่ไม่น่าเชื่อถือและไม่ทันสมัย เพราะอิงประสบการณ์ของพยาบาลรุ่นพี่เท่านั้น ดังตัวอย่าง เช่น “พยาบาลจะถูกปลูกฝังให้เน้นแต่การปฏิบัติ และยึดตามพยาบาลพี่เลี้ยงสอนที่ถ่ายทอดและเป็น

ต้นแบบของประสบการณ์การทำงาน ทำให้บางครั้งอาจไม่ถูกต้อง เพราะพี่เลี้ยงบางคนจะหาความรู้ใหม่ ๆ แต่บางคนจะใช้วิธีเก่า ๆ ทำให้การปฏิบัติการพยาบาลไม่ค่อยไปในทิศทางเดียวกัน” RN-F1

ประเด็นที่สอง อุปสรรคของการส่งเสริมให้พยาบาลเป็นนักวิชาการและนักปฏิบัติ แม้มีความพยายามอย่างมากจากผู้บริหารทางการพยาบาล แต่การส่งเสริมพยาบาลดังกล่าวมักล้มเหลว เพราะพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ไม่มีความสามารถในการอ่านงานวิจัย ขาดทักษะการสืบค้นข้อมูล เนื่องจากกำหนดคำสำคัญไม่เป็น แม้ว่าจะมีฐานข้อมูลออนไลน์ของมหาวิทาลัย แต่พยาบาลไม่ได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่มากเท่าที่ควร และเนื่องจากภาระงานประจำของพยาบาลที่มีผู้ป่วยเกินสัดส่วนที่ควร

จะเป็น ทำให้พยาบาลละเอียดที่จะหาความรู้ใหม่ จากการอ่านงานวิจัย ทำให้การส่งเสริมให้พยาบาล เป็นนักวิชาการและนักปฏิบัติควบคู่กันไม่ประสบผลสำเร็จ ดังตัวอย่าง เช่น “ภาระงานประจำในการดูแลผู้ป่วยก็มีอยู่มาก จะเอาเวลาที่ไหนไปหาความรู้เพิ่มเติม จริงอยู่พยาบาลต้องเก่งทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ แต่พยาบาลส่วนใหญ่ อ่านงานวิจัยไม่เป็น เห็นตัวเลขกึ่งและปวดหัวไปหมด” RN-F3 และ “ปัญหาอยู่ที่พยาบาลหน้างานจะรู้จักสืบค้นงานวิจัยหรือบทความวิชาการใหม่ ๆ มาศึกษาหาความรู้ได้หรือไม่ เพราะหน้างานคนไข้เยอะมากอยู่แล้ว ที่สำคัญทักษะการสืบค้นก็มีปัญหา แม้ว่ามีฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการสืบค้นก็ตาม ทำให้พยาบาลไม่ค่อยพัฒนาตนเองเท่าไร เมื่อเทียบกับแพทย์” RN-F4

ประเด็นที่สาม แนวทางการส่งเสริมให้พยาบาลทำงานแบบเชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกอย่างมีอาชีพ ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นตรงกันว่า การส่งเสริมให้พยาบาลทำงานแบบเชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติการพยาบาลเป็นจะต้องมีพยาบาลพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิจัยและการปฏิบัติทางคลินิกที่ดี ซึ่งมีข้อเสนอแนะให้มีการดำเนินการ ดังนี้

(1) การกำหนดพยาบาลพี่เลี้ยงที่มีความสามารถด้านวิจัยทางคลินิกและมีการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ การกำหนดพยาบาลพี่เลี้ยงที่มีใจรัก การสอน และชอบให้ความรู้ คำแนะนำ/ผู้ให้คำปรึกษา สนับสนุนและช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา การอำนวยความสะดวก และการเป็นแบบอย่างที่ดีทางคลินิกถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เพราะพยาบาลพี่เลี้ยงมีความเข้าใจธรรมชาติการทำงาน ของพยาบาลแต่ละหน่วยงาน รู้สภาพปัญหา การทำงานของแต่ละหน่วยงานเป็นอย่างดี รวมถึงรู้จักคุณลักษณะของพยาบาลแต่ละคนว่า มีจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อควรพัฒนาอะไรบ้าง ทำให้การส่งเสริมให้พยาบาลมีการทำงานแบบเชื่อมโยง

งานวิจัยกับการปฏิบัติงานมีความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ

(2) **การปรับทัศนคติการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการทำงาน** การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะทำงานเป็นสิ่งไม่เหมาะสม แต่สำหรับการทำงานของพยาบาลยุคใหม่ ควรนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานให้มากขึ้น โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีโทรศัพท์เคลื่อนที่ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการแพทย์ พยาบาลรุ่นพี่หรือผู้บริหารควรปรับทัศนคติหรือเจตคติต่อการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในการเรียนรู้ จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนความคิดว่า การใช้เทคโนโลยีที่ปรับเหมาะสมกับการทำงาน ช่วยสร้างความเป็นมืออาชีพให้กับพยาบาล ผู้ปฏิบัติงานได้อย่างมาก

(3) **ส่งเสริมการอ่านบทความที่สอดคล้องกับความสนใจของหน่วยงาน** การส่งเสริมให้พยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านบทความวิชาการหรือบทความวิจัย ควรเลือกบทความที่พยาบาลในหน่วยงานนั้นสนใจ และประเด็นของบทความนั้น กำลังเป็นปัญหาของหน่วยงานด้วย พยาบาลในหน่วยงานจะให้ความสนใจ และควรสอนให้พยาบาลสามารถอ่านบทความเป็นแบบง่าย จับใจความได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือข้อค้นพบในการนำไปพัฒนางานได้

(4) **การใช้ประโยชน์หน่วยงานต้นแบบที่มีพยาบาลทำงานแบบเชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีคุณภาพ** หน่วยงานหรือหอผู้ป่วยต่าง ๆ ในโรงพยาบาล มีพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านวิจัยและการปฏิบัติ และมีการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยออกมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นตรงกันว่า ความเป็นต้นแบบของพยาบาลที่มีความสามารถทั้งด้านวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิกสามารถสะท้อนว่าหน่วยงานนั้นมีคุณภาพในการดูแลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ควรมีการส่งเสริมให้มี

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โดยศึกษาดูงานร่วมกัน ระหว่างหอผู้ป่วย มีการนำผลงานมาแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้ผลงานวิจัยไปสู่ การปฏิบัติงานพยาบาล เกิดผลลัพธ์ที่ดีกับ พยาบาลและผู้ป่วย

การอภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยนี้ มีประเด็น สำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายได้ 2 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการจำเป็นด้านความสามารถใน การเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก และ แนวทางการส่งเสริมให้พยาบาลทำงานแบบ เชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติการพยาบาลทาง คลินิก

ประเด็นแรก ความต้องการจำเป็นด้าน ความสามารถในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการ ปฏิบัติทางคลินิก ตัวอย่างวิจัยเป็นพยาบาลที่ ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดมหาวิทยาลัยที่เน้น วิจัย มีความสามารถที่ชัดเจนมาก คือ ความ สามารถด้านการปฏิบัติการพยาบาล แต่ให้ ความสำคัญกับการวิจัยไม่มากนัก สอดคล้องกับ ผลการสำรวจครั้งนี้ที่พบว่า พยาบาลมีความ ต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาก่อน มี 3 ด้าน เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ความ สามารถด้านการอ่านงานวิจัย ความสามารถด้าน การเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติงานพยาบาล และความสามารถด้านการปฏิบัติการพยาบาล ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า พยาบาลวิชาชีพมี ความสามารถด้านปฏิบัติการพยาบาลอยู่ในระดับ ปานกลางค่อนข้างมาก ซึ่งตรงกับลักษณะงานของ พยาบาลวิชาชีพ ด้วยลักษณะการทำงานของ พยาบาลที่มีผู้ป่วยจำนวนมาก จึงไม่ค่อยให้ ความสำคัญกับการนำผลงานวิจัยใหม่ ๆ มาใช้ใน การทำงาน แต่สำหรับพยาบาลที่ชอบพัฒนาตนเอง มีการค้นหาความรู้และวิธีการดูแลใหม่ ๆ ตลอดเวลา จะมีความสามารถในการทำงานแบบ เชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติได้ดี คือ มีการนำ แนวคิด EBP-PBE nexus มาใช้ในกระบวนการ

ทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาพยาบาล อย่างมืออาชีพ

ประเด็นที่สอง แนวทางการส่งเสริมให้ พยาบาลทำงานแบบเชื่อมโยงงานวิจัยกับการ ปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิก การส่งเสริมให้ พยาบาลทำงานแบบ RPN หรือ EBP-PBE nexus อย่างมืออาชีพไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรกำหนด พยาบาลพี่เลี้ยงที่มีความสามารถด้านวิจัยทาง คลินิกและมีทักษะด้านปฏิบัติการพยาบาล มีการใช้เทคโนโลยีหรือโทรศัพท์เคลื่อนที่มา ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมการอ่านบทความที่สอดคล้องกับ บริบทของหน่วยงาน และควรใช้ประโยชน์จาก หน่วยงานต้นแบบที่มีพยาบาลทำงานแบบ เชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติการพยาบาล อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Hanucharunkul (2016) และ McKeon and McKeon (2015) ที่บอกว่า พยาบาลควรได้รับการ ส่งเสริมการทำงานแบบ RPN หรือ EBP-PBE nexus โดยมีการประยุกต์ผลการวิจัยมาใช้ในการ แก้ปัญหาการดูแลผู้ป่วยได้อย่างเหมาะสม การปฏิบัติงานพยาบาลโดยอิงงานวิจัยที่มีหลักฐาน เชิงประจักษ์สนับสนุนที่น่าเชื่อถือได้ และสามารถ นำความรู้จากการอ่านงานวิจัยมาใช้ในการพัฒนา งานอยู่เสมอ ทั้งนี้การส่งเสริมความสามารถด้าน การเชื่อมโยงงานวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิก ไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากดำเนินการด้วย ตัวคนเดียว จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีทีมสุขภาพ ที่ช่วยเหลือให้เป็นพยาบาลมืออาชีพที่มีความรู้ ความสามารถทั้งวิจัยทางคลินิกและการปฏิบัติ สำหรับมุมมองของผู้วิจัย พยาบาลควรได้รับการ ช่วยเหลือจากพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูง (advanced nursing practice: APN) เป็น พยาบาลที่มีความสามารถในการสอน (educating) การฝึก (coaching) เป็นพยาบาลพี่ เลี้ยงในการปฏิบัติ (mentoring) และมีความสามารถในการใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ บทบาทของพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูงจึงใช้

การเชื่อมโยงทั้งการวิจัย การสอนและการปฏิบัติ ซึ่งให้ความสำคัญกับแนวคิดการทำงานที่มีการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติ (research-practice nexus: RPN) (Leach & Tucker, 2018) และแนวคิดการเชื่อมโยงระหว่าง EBP และ PBE

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารทางการแพทย์ ควรมีการสำรวจและประเมินทักษะการสืบค้นงานวิจัยจากฐานข้อมูลออนไลน์ของมหาวิทยาลัย เพื่อให้รู้สภาพของความสามารถและทักษะการสืบค้นของพยาบาลวิชาชีพ และเป็นข้อมูลส่งเสริมที่ถูกต้อง

1.2 ควรมีการระดมความคิด เพื่อปรับปรุงการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีความน่าเชื่อถือที่อิงบริบทของหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมการทำงานแบบเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิกให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พยาบาลต้องได้รับการส่งเสริมผ่านระบบพยาบาลพี่เลี้ยงโดยพยาบาลผู้ปฏิบัติการขั้นสูง (APN) ที่มีความรู้ความสามารถวิจัยทางคลินิกและการปฏิบัติการพยาบาลที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

3.1 ควรมีศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิกของพยาบาล เช่น ลักษณะองค์กร ผู้บริหารทางการแพทย์ สิ่งอำนวยความสะดวก ทรัพยากรและแหล่งข้อมูล เป็นต้น

3.2 ควรมีการศึกษาต่อยอดเกี่ยวกับโปรแกรมการส่งเสริมการเชื่อมโยงการวิจัยกับการปฏิบัติทางคลินิกของพยาบาลที่นำไปสู่การเสริมสร้างความสามารถและทักษะการทำงานของพยาบาลโดยอิงงานวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้คำแนะนำและตรวจสอบการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างซึ่งมีลักษณะเป็นพหุมิติภายในข้อคำถาม (within-items multidimensionality) รวมถึงให้แนวทางการแปลผล เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความถูกต้องตามหลักการวัดทางจิตมิติ

เอกสารอ้างอิง

- Altschuld, J. W. (2004). Emerging dimensions of needs assessment. *Performance Improvement, 43*(1), 10-15.
- Altschuld, J. W., Hung, H.-L., & Lee, Y.-F. (2014). Needs assessment and asset/capacity building: A promising development in practice. In J. W. Altschuld & R. Watkins (Eds.), *Needs assessment: Trends and a view toward the future. New Directions for Evaluation, 144*, 89-103.
- Deng, L., & Chan, W. (2017). Testing the difference between reliability coefficients alpha and omega. *Educational and psychological measurement, 77*(2), 185-203. <https://doi.org/10.1177/0013164416658325>
- Fiset, V. J., Graham, I. D., & Davies, B. L. (2017). Evidence-based practice in clinical nursing education: A scoping review. *Journal of Nurse Education, 56*(9), 534-541.
- Garnham, B., Cheek, J., & Alde, P. (2009). The research/practice nexus: Underlying assumptions about the nature of research uptake into practice in literature pertaining to care of the older person. *International Journal of Older People Nursing, 4*(3), 219-226.
- Hanucharumkul, S. (2016). Improvement science. *Thai Journal of Nursing and Midwifery Practice, 3*(2), 1-14.
- Irwing, P., Booth, T., & Hughes, D. V. (2018). *The Wiley handbook of psychometric testing: A multidisciplinary reference on survey, scale and test development*. Chichester, UK: John Wiley & Sons.

- Puttaruksa, L., Subgranon, R., & Othaganont, P. (2016). Factors leading to success in the implementation of evidence-based nursing practice of professional nurses. *The Journal of Faculty of Nursing Burapha University, 24*(3), 94-103. (in Thai).
- Leach, M. J., & Tucker, B. (2018). Current understandings of the research-practice gap in nursing: A mixed-methods study. *Collegian, 25*(2), 171-179.
- Lemoncello, R., & Ness, B. (2013). Evidence-based practice & practice-based evidence applied to adult, medical speech-language pathology. *Perspectives on Gerontology, 18*(1), 14-26.
- McKeon, P. O., & McKeon, J. M. M. (2015). Evidence-based practice or practice-based evidence: What's in a name?. *International Journal of Athletic Therapy & Training, 20*(4), 1-4.
- Melnyk, B. M., Fineout-Overholt, E., Gallagher-Ford, L., & Kaplan, L. (2012). The state of evidence-based practice in US nurses: Critical implications for nurse leaders and educators. *The Journal of Nursing Administration, 42*(9), 410-417.
- Melnyk, B. M., Gallagher-Ford, L., Thomas, B. K., Troseth, M., Wyngarden, K., & Szalacha, L. (2016). A study of chief nurse executives indicates low prioritization of evidence-based practice and shortcomings in hospital performance metrics across the United States. *Worldviews on Evidence-Based Nursing, 13*(1), 6-14.
- Wambaugh, J. L. (2007). The evidence-based practice and practice-based evidence nexus. *Perspectives on Neurophysiology and Neurogenic Speech and Language Disorders, 17*(2), 14-18.
- Wongwanich, S. (2019). *Needs assessment research* (4th eds). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Yoder, L. H., Kirkley, D., McFall, D. C., Kirksey, K. M., Stalbaum, A. L., & Sellers, D. (2014). Staff nurses' use of research to facilitate evidence-based practice. *American Journal of Nursing, 114*(9), 26-37.